

2. Клитин С. Эстрада: Проблемы теории, истории и методики. – Л.: Искусство, 1987. – 187 с.
3. Уварова Е. Эстрада в России. Двадцатый век. Энциклопедия. – М., 2004. – 862 с.

ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ: З ДОСВІДУ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ХУДОЖНЬОГО РОСІЙСЬКОГО ДРАМАТИЧНОГО ТЕАТРУ

Свистун Артем Олександрович
магістрант Київського університету культури
м. Київ, Україна

Сучасний український театр переживає достатньо серйозні метаморфози і певна поліфункціональність є ознакою його подальшого розвитку. Для дослідження поліфункціональності сучасного українського театру застосуємо загальнонаукові методи, що забезпечать нам пояснення зазначеного явища, а саме: синтез і узагальнення. Однак, перш ніж розпочати дослідження поліфункціональності сучасного театру вважаємо за доцільне з'ясувати сутність поняття „поліфункціональність”.

У „Словнику сучасної української мови” термін „поліфункціональність” ототожнюється з терміном „багатофункціональний” і тлумачиться як „Що виконує багато функцій; призначений для різних цілей” [1, с. 54].

Так, сучасний театр виконує дуже багато соціальних функцій – починаючи від мистецько-просвітницької і закінчуючи соціально-політичною. Проте слід зазначити, що така поліфункціональність здебільшого не є вимушеним кроком до виживання, а скоріш новим поглядом на функціонування мистецтва. Серед найбільш поширених форм

поліфункціональності сучасного театру слід виділити фестивалі, різноманітні форуми, організацію спільних мистецьких акцій з різними установами як на базі театру, так і за його межами, створення різноманітних просвітницьких проєктів (конференцій, симпозіумів, семінарів, творчих вечорів працівників різних сфер). У цьому контексті не лише будівля театру є привабливим арт-об'єктом, а мистецькі підходи щодо реалізації подібних проєктів. Більшою мірою така поліфункціональність забезпечує достатньо значний спектр мистецьких послуг – починаючи від акторів, і закінчуючи – сценаристами, режисерами, костюмерами тощо. Розглянемо детальніше театральні фестивалі, як найпоширенішу форму поліфункціональності сучасного українського театру.

Досліджуючи театральні фестивалі в культурно-мистецькому житті країни кінця ХХ – початку ХХІ століття, О. Карпаш зазначає, що „...театральний фестиваль становить святкову організаційно-художню форму презентації творчих здобутків, підпорядкованих єдиній меті, ідеї чи концепції, що локалізуються в певному календарному періоді та в географічному і культурному просторі. Більшість театральних фестивалів є складовою гуманітарної політики держави, спрямованої на утвердження естетичних, морально-етичних та мистецьких цінностей” [2, с. 7].

Якщо аналізувати театральний фестивальний рух України, то, безумовно, слід відзначити і відродження 2019 року на базі Миколаївського академічного російського художнього драматичного театру театрального фестивалю „Ното Ludens” („Людина що грає”). Слід також додати, що на базі театру ось уже чотири роки підряд проводиться Фестиваль-форум „Міжнародна літня театральна школа „Театрон”.

Продовжуючи аналіз поліфункціональних форм сучасного українського театру, слід також звернути увагу на взаємодію театру з мистецькими закладами культури. У контексті сучасних театральних форм особливо успішними є театралізовані вечори концерти, що можуть проводитися з різними творчими колективами. Так на базі Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру у період літнього сезону

особливо популярними є спільні мистецькі проекти з Миколаївською обласною філармонією. Не меншою популярністю користуються концерти, що проводяться на літньому театральному майданчику за участю творчих військових оркестрів частин, що базуються на території Миколаївської області: естрадно-духовий оркестр 36-тої окремої бригади морської піхоти; оркестр Південної Військово-Морської бази; концертної групи 45 гарнізонного будинку офіцерів.

Якщо говорити про поліфункціональність Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру, то не менш цікавою є робота зі спілкою художників Миколаївщини та професійними фотографами міста. Театр залюбки представив для презентації робіт художників публічні приміщення: театральне кафе, фойє, холи. Серед виставкових форматів заслуговує на увагу спільний проєкт театру та фотографів міста під назвою „Ампула”. Сутність вказаного проєкту полягає у створенні сюжетних фотографій відомих людей міста з акторами театру у різних сценічних образах. Це образи з відомих кінофільмів, театральних постановок, драматичних творів і навіть мультфільмів. Декілька років поспіль театр спільно з групою відомих торгових марок виробників вин організовує свято вина „Божоле”. Цей проєкт об’єднує експертів із виробництва вина, сомельє та театральні постановки, що відображають стиль життя вельмож і городян ХІХ століття. Абсолютно успішним можна назвати проєкт Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру – „Ніч в театрі”. Проєкт 2019 року було присвячено святу „Хеллоуїн”. Упродовж вечора на сцені театру у творчому змаганні зійшлося два оркестри та їх диригенти: оркестр Миколаївської обласної філармонії, Performance BIG BAND Володимира Алексєєва. Цілий вечір зі сцени театру звучала музика та було представлено танцювальні композиції з відомих кінофільмів, мюзиклів, а також звучали світові хіти рок-та джаз музики.

Не менш цікавим проєктом Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру є проведення театральних квартирників. Це

не вистава і не творча зустріч з акторами – це такий собі симбіоз творчості глядача і учасників дійства. У форматі творчої розмови відбувається зближення глядача і актора, нівелюється четверта стіна і глядач має можливість абсолютно вільно відчутися себе учасником такого дійства. Як би не було дивним, але театральна практика вітчизняних театрів не має такого широкого поширення зазначеної форми. Це більшою мірою івент-проект, а ніж спектакль. Відповідно система підготовки, реалізації та осмислення відповідних проектів ще має знайти своє теоретичне обґрунтування та практичне осмислення. Але уже зараз можемо з упевненістю стверджувати, що глядач така форма приваблює і вона виконує свою, особливу функцію – введення глядача у сценічну дію.

Щодо перформативних форм театру, то зазначимо, що в Миколаївській області першим до такого формату долучився Миколаївський академічний художній російський драматичний театр. Проведення театральних перформенсів є досить затребуваною формою спілкування глядача з театром. Особливо цікавими є творчі рішення театру у контексті проведення заходів присвячених святкуванню Дня міста Миколаєва, проведення Новорічних та Різдвяних свят.

Перераховуючи напрями поліфункціональної діяльності сучасного українського театру, нами було зазначено, що театр є організатором різного роду науково-просвітницьких проектів. Так цього року у межах Міжнародного відкритого театального фестивалю „Homo Ludens” на базі Миколаївського академічного художнього російського драматичного театру було успішно проведено Міжнародну науково-практичну конференцію „Театральна педагогіка у вимірах сучасної освіти: методологія, теорія, практика”. Для організаторів фестивалю та експертного журі виявилось абсолютно несподіваним рішення організаторів проводити науково-практичну конференцію на базі театру. Водночас слід зазначити, що саме таке рішення спонукало учасників конференції до глибокого сприйняття усіх заявлених проблем сучасної театальної освіти та, безпосередньо, театальної педагогіки. Використання Малої сцени театру у якості основної площадки конференції

дозволило створити атмосферу творчо-педагогічного руху від актора-початківця – до майстра сценічної дії. До того ж слід звернути увагу на результативність проведення саме на базі сценічних майданчиків театру майстер-класів, тренінгів, що суттєво збагатили практичну складову конференції.

Таким чином, узагальнюючи проведений аналіз поліфункціональності сучасного українського театру, можемо зазначити, що зазначена поліфункціональність це вимога часу, а свідомий вибір адміністрації та акторів відповідного вектору розвитку установи. Сучасна кон'юктура театрального мистецтва вносить відповідні корективи у плани театральних закладів. І дуже часто трапляється так, що театри вимушені знаходити різні шляхи фінансування. Проте ці кроки, на нашу думку, повинні бути виважені, обдумані та театрално орієнтовані. Якщо і модернізувати сучасний український театр у плані поліфункціональності, то ці модернізаційні процеси повинні бути суголосними сутності театрального мистецтва та формувати нове театральне середовище для культурного розвитку української нації.

Список літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: Перун, 2002. – 1728 с.
2. Карпаш О. М. Театральні фестивалі в культурно-мистецькому житті країни кінця ХХ – початку ХХІ століття: історія, типологія, тенденції розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к. мистецтвознавства: 26.00.01 / Оксана Мирославівна Карпаш // Навчально-наукового Інституту мистецтв ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”: Івано-Франківськ, 2019. – 17 с.